

*Родік Тетяна Петрівна,
аспірант кафедри адміністративного,
фінансового та господарського права
Академії праці, соціальних відносин і туризму
Федерації професійних спілок України*

ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕНДРОЛОГІЧНИХ ПАРКІВ В ПРОЦЕСІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Адаптація національного законодавства до норм Європейського Союзу (ЄС) є однією з найважливіших складових політики європейського вибору нашої держави. В Угоді про партнерство і співробітництво 1994 року Україна взяла на себе зобов'язання адаптувати законодавство у 16 пріоритетних секторах. У всьому цьому масиві одним з ключових та найскладніших завдань України на членство в ЄС є наближення до норм та політики Союзу у сфері охорони навколишнього природного середовища. На сьогодні екологічне законодавство ЄС є чітко регламентованою системою, що має визначальний вплив не тільки на держав-членів, але і на інші європейські держави. На сучасному етапі сфера захисту довкілля регулюється у ЄС більш, як 300 законодавчими актами. Одним із важливих елементів інтеграції України до Європейського Союзу є процес приведення у відповідність національного законодавства до стандартів права ЄС, де головним і найскладнішим завданням є приведення його в дію, створивши для цього інституційний, організаційно-фінансовий, економічний та інші механізми впровадження. Саме таким чином формулюються й вимоги Євросоюзу до держав, які готуються до вступу в ЄС – адаптація законодавства передбачає не лише прийняття адекватних законів, а й забезпечення їх реалізації на практиці. Звичайно, процес інтеграції є нелегким завданням для України, адже, незважаючи на розробку механізму та визначення її основних етапів та методів, існує ряд

проблем та колізій у нормах національного законодавства, без усунення котрих неможлива подальша їх адаптація.

Низка концептуальних, понятійних, термінологічних і організаційних, невідповідностей пронизує увесь комплекс законодавчих актів України, які так чи інакше дотичні до правового забезпечення функціонування територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Зокрема, це стосується базових у даній сфері законів України «Про природно-заповідний фонд України», «Про екологічну мережу України», «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки» та Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». В такій ситуації для практичного застосування норми закону потрібне підкріплення підзаконними актами, а це призводить до, практично, відсутнього узгодження в системі природоохоронного законодавства. Наприклад, і досі існує колізія щодо категорій територій та об'єктів природно-заповідного фонду, визначених Законом України «Про природно-заповідний фонд України» і Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» та інших типів природоохоронних територій, які передбачені Водним, Земельним та Лісовим кодексами України. Різняться між собою не лише правові положення, а й твердження та висновки вчених, зокрема, на думку Н.Д. Красіліч, дендрологічні парки, як природні об'єкти, що мають штучне походження, не наділені заповідним режимом і порівняно із заповідними об'єктами мають інші цілі і завдання, а тому їх слід відносити до категорії природно-культурних об'єктів і комплексів. О.В. Антонов виходить з позиції того, що, розташовані в межах дендропарків штучні декоративні насадження, водоспади та ставки відносяться до «інфраструктури суспільства, а не до оточуючого середовища», належать вони переважно до предметів садово-паркового мистецтва, охорона яких повинна здійснюватись на основі Закону про охорону і використання пам'яток історії та культури. Що стосується включення дендрологічних парків, які мають штучне походження, до природно-заповідного фонду України, то, на думку

Ю.С.Шемшученка, Н.Р.Малишевої, Н.І.Єрофеевої підставами для включення об'єктів та комплексів до природно-заповідного фонду є такі ознаки, як наприклад, природне, а не штучне походження об'єкта чи комплексу, абсолютна чи відносна його заповідність, спеціалізоване призначення. Бевзенко В.М. також робить акцент на природному походженні об'єктів та комплексів природно-заповідного фонду України.

Таким чином, зазначені вище проблеми значною мірою зумовлені або відсутністю в Українському законодавстві відповідних нормативних положень і визначень, неузгодженістю різних законодавчих та підзаконних актів щодо трактування понять і категорій, визначення ключових положень і вимог до практичного втілення тих чи інших заходів, або покладанням на відповідні органи управління одночасно господарських і природоохоронних функцій, що створює конфлікт інтересів. Тому, актуальними є, з одного боку, уніфікація понятійного й термінологічного апарату чинного законодавства України, а з другого боку, впровадження низки змін, доповнень і нових правових положень щодо збереження біорозмаїття у відповідності з аналогічним чинним законодавством країн Євросоюзу. Такий процес цілком збігається з вимогами Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» й сприятиме узгодженню дій щодо оптимізації збереження біорозмаїття у Європі.